

Απρίλιος 2018

Η Εφημεριδούλα

Τηλ: 210-96 52 336
pinteris@hotmail.com

Τεύχος 239 Χρόνος 32ος

Εκδότης: Γιώργος Πιντέρης, Ph.D. Ψυχολόγος - Συγγραφέας

Διακρατικό Μπούλινγκ

Παρακολουθώντας την ιστορία με τους δύο Έλληνες στρατιωτικούς που έχουν συλληφθεί στην Τουρκία, αναρωτιέμαι: Αν το περιστατικό είχε συμβεί με τα Σκόπια, τι θα είχε γίνει; Αυτό δεν σημαίνει ότι έχω καμιά πρόθεση ν' αναλύσω όλα τα πιθανά σενάρια σε μια τέτοια περίπτωση. Αλλωστε, ποτέ δεν ήμουν καλός στο σκάκι ώστε να κάνω τέτοιου είδους προβλέψεις. Ο προβληματισμός που έχω, είναι περισσότερο φιλοσοφικός παρά πολιτικός. Έχει να κάνει με το δίκαιο και τη διαφορά δύναμης. Φαινομενικά, αυτές οι δύο έννοιες είναι πολύ διαφορετικές μεταξύ τους. Τι σχέση έχει το δίκαιο με τη δύναμη;

Κι όμως έχει. Όσο δίκαιος και να είσαι, όσο δίκιο και να έχεις, για να επιβάλλεις αυτό το «δίκαιο», πρέπει να έχεις κάποια δύναμη. Μπορεί να είναι η δύναμη των χρημάτων, η δύναμη της πειθούς, η δύναμη της ιεραρχίας, η δύναμη των όπλων κι ό,τι άλλη δύναμη μπορείς να σκεφτείς. Όμως, χωρίς δύναμη όσο ισχυρά και να είναι τα επιχειρήματά σου, όσο «δίκαιο» και να είναι το δίκιο σου, στην πράξη είναι άχρηστο διότι δεν μπορείς να το επιβάλλεις.

Το 1974 κάποιοι αφελείς και ανιστόρητοι συνταγματάρχες του Ελληνικού στρατού, αποφάσισαν ότι είναι «δίκαιο» να επιβάλλουν δικτατορία στην Κύπρο και να την ενώσουν με τη ...μητέρα Ελλάδα. Το αποτέλεσμα ήταν οι Τούρκοι, με δικαιολογία ότι είναι μια από τις τρεις εγγυήτριες δυνάμεις, να καταλάβουν το 38% του νησιού, το οποίο εξακολουθούν να κατέχουν εντελώς παράνομα από τότε.

Μέχρι τώρα, έχουν βγει ένα σωρό αποφάσεις και διακηρύξεις του ΟΗΕ και του Συμβουλίου Ασφαλείας που χαρακτηρίζουν την πράξη της Τουρκίας παράνομη. Το δίκαιο είναι ν' αποχωρήσουν οι Τούρκοι από την Κύπρο. Και λοιπόν; Έχουν περάσει από τότε 34 χρόνια. Έγινε τίποτα; Όχι. Γιατί; Διότι, μέχρι σήμερα, δεν υπάρχει κάποια δύναμη που να είναι πρόθυμη και ικανή να επιβάλλει αυτό το δίκαιο. Ο ΟΗΕ σίγουρα απεδείχθη ότι δεν είναι. Από κει και πέρα, οι χώρες που θα ήταν ικανές να επι-

βάλλουν αυτό το δίκαιο (ΗΠΑ, Ρωσία, Κίνα) δεν έχουν δείξει καμιά τέτοια προθυμία. Άρα η επιβολή του δικαίου - όταν δεν αφορά το κράτος τους - δεν μοιάζει να είναι τόσο ψηλά στις προτεραιότητές τους, όσο η διατήρηση ή η αύξηση της δυνάμεώς τους. Οι Ευρωπαίοι - που ίσως έχουν την προθυμία- (αν και αυτό είναι συζητήσιμο) σίγουρα δεν έχουν την ικανότητα.

Όλοι οι άνθρωποι έχουμε ένα «περί δικαίου αίσθημα». Όπως λέει ο Stephen Covey, «ακόμα και τα μικρά παιδιά έχουν μια αίσθηση δικαίου. Μπορεί να κάνουν ζαβολιές, αλλά έχουν επίγνωση ότι αυτό που κάνουν είναι ζαβολιά». Δεν ξέρω τι γίνεται με το δίκαιο στις διαπροσωπικές σχέσεις. Χοντρικά, θα έλεγα πως καλό θα ήταν ανάμεσα στους ανθρώπους να υπάρχει ένα ισορροπημένο «πάρε-δώσε». Όμως, από το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και πέρα, η διαφορά δύναμης έπαψε να θεωρείται αξία στις ανθρώπινες σχέσεις. Η ανθρωπότητα έχει αποκηρύξει τον αυταρχισμό που εξιδανικεύει τη δύναμη και δεν ανέχεται τη διαφορετικότητα.

Τα μεταπολεμικά εκπαιδευτικά μοντέλα, έδωσαν έμφαση στην ισότητα, την ειρήνη, τον αλληλοσεβασμό και δίδασκαν στα παιδιά πειθαρχία, κι όχι την τυφλή υπακοή. Στις συντροφικές και τις οικογενειακές σχέσεις η διαφορά δύναμης εξακολουθεί να υπάρχει, αλλά σε πολύ μικρότερο βαθμό απ' ό,τι 50 χρόνια πριν. Τη θέση της παίρνει από γενεά σε γενεά μια πιο ισότιμη ανθρώπινη σχέση.

Μεταπολεμικά οι δημοκρατικές χώρες αυξήθηκαν και οι δικτατορίες περιορίστηκαν στην Αφρική, σε κάποιες χώρες της Ν. Αμερικής και στην Ελλάδα... Το ίδιο ισχύει και στον εργασιακό χώρο. Οι αδικίες στην αμοιβή ανάμεσα σε άντρες και γυναίκες, ιθαγενείς και ξένους, μαύρους και άσπρους μειώθηκαν. Γενικά στους τομείς του δικαίου και της διαφοράς δύναμης, η ανθρωπότητα στο σύνολό της έχει βελτιωθεί. Όμως, όταν φύγουμε από τις διαπροσωπικές και πάμε στις διακρατικές σχέσεις, εκεί τα πράγματα αλλάζουν:

Από τότε που άρχισαν να εμφανίζονται οι πρώτες μορφές οργανωμένης κοινωνίας,

άρχισαν και οι πρώτοι πόλεμοι. Στους πολέμους δεν υπάρχει ...ισοπαλία. Υπάρχει ένας νικητής κι ένας ηττημένος. Και το δίκαιο είναι πάντοτε το δίκαιο του νικητή. Εκτός αν γνωρίζεις καμιά περίπτωση στην οποία ο νικητής είτε του ηττημένου «είχατε δίκιο. Θα μας δικάσετε για εγκλήματα και αποζημιώσεις». Δεν υπάρχει, αλλιώς θα ήταν γραμμένο στο βιβλίο των ρεκόρ Guines...

Όλοι γνωρίζουμε τα χίλια μύρια που έκαναν οι Ναζί στο Πόλεμο. Είχαμε μάλιστα τις περίφημες δίκες της Νυρεμβέργης, όπου Γερμανοί στρατηγοί και ανώτατοι δικαστικοί κάθισαν στο εδώλιο και, αρκετοί από αυτούς, εκτελέστηκαν. Δηλαδή η άλλη πλευρά δεν είχε εγκληματίες πολέμου; Λίγα έκανε ο Κόκκινος Στρατός στην προέλασή του προς τη Γερμανία; Λίγα έκαναν στους άμαχους Γερμανούς; Κάθισε κανένας από αυτούς τους στρατηγούς στο σκαμνί; Για ποιο «δίκαιο» μιλάμε λοιπόν;

Εδώ και 20 μέρες, δύο Έλληνες στρατιωτικοί συνελήφθησαν από τους Τούρκους και κρατούνται σε μια φυλακή υψίστης ασφαλείας στην Αδριανούπολη. Όλοι ελπίζουμε και ευχόμαστε ότι η κυβέρνηση θα καταφέρει να επιστρέψουν ζωντανοί στην πατρίδα μας. Αυτό τουλάχιστον λέει το Διεθνές Δίκαιο. Όμως, το Διεθνές Δίκαιο δεν είναι «δίκαιο» με τη στενή έννοια του όρου, διότι ο ΟΗΕ δεν έχει την εκτελεστική εξουσία να το επιβάλλει. Δεν έχει στρατό και αστυνομία, όπως έχει ένα κράτος, ώστε να επιβάλλει τις αποφάσεις του. Αν ήταν έτσι τα πράγματα, θα έλεγε ο ΟΗΕ το 1974 στους Τούρκους «μαζέψτε τα και φύγετε» και σήμερα ούτε που θα θυμόμασταν το περιστατικό. Μόλις χθες, ο ΟΗΕ καταδίκασε την εισβολή στον Τούρκων σε Συριακό έδαφος. Μάλιστα. Και τώρα οι Τούρκοι θα υπακούσουν...

Η Τουρκία έχει συστηματικά ...γειωμένο τον ΟΗΕ, όλες του τις διακηρύξεις (βλέπε Διακήρυξη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων) και όλες του τις αποφάσεις. Το Τουρκικό κράτος είναι υπάκουο μόνον μετά από κάποια ήττα του. Το μόνο δίκαιο που γνωρίζουν είναι το δίκαιο της δύναμης. Και δυστυχώς, αυτή την εποχή, δεν ξέρω αν η

Εδώ μπερδεύομαι.

Για να με παρακολουθήσεις χρειάζεται να γνωρίζεις τα εξής βασικά:

Πούτιν: Πρόεδρος της Ρωσίας

Άσαντ: Πρόεδρος της Συρίας

Ερντογάν: Πρόεδρος της Τουρκίας

Σημείωση: Και στα 3 αυτά κράτη η λέξη Δημοκρατία υπάρχει μόνο κατ' όνομα.

Σύριοι Αντάρτες: Αντιμάχονται τον Άσαντ.

Σύμμαχοι του Ερντογάν.

Λοιπόν: Η Συρία είναι σύμμαχος (της Σοβιετικής Ένωσης και κατόπιν) της Ρωσίας από την εποχή που στη Αίγυπτο κυβερνούσε ο Νάσερ. Δηλαδή, ο Πούτιν είναι παραδοσιακά σύμμαχος του Άσαντ.

Ο Ερντογάν ως φίλος των ανταρτών, είναι εχθρός του Άσαντ. Ο Πούτιν είναι σύμμαχος του Άσαντ. Λογικά θα περίμενε κανείς, αφού ο Ερντογάν είναι εχθρός του Άσαντ, ο Ερντογάν με τον Πούτιν να βρίσκονται απέναντι. Πουθενά δεν φαίνεται κάτι τέτοιο. Αντίθετα μάλιστα, ο Ερντογάν αγνόησε το ΝΑΤΟ και παρήγγειλε από τη Ρωσία τους πυραύλους S-300 παραβιάζοντας έναν άγραφο κανόνα ετών, δηλαδή ότι εξυπακούεται πως μια χώρα του ΝΑΤΟ θ' αγοράζει και θα προμηθεύει οπλισμό, μόνο σε χώρα του ΝΑΤΟ.

Σε όλο αυτό το παιχνίδι εμπλέκονται και οι Κούρδοι. Η Κουρδική πολιτοφυλακή ονομαζόμενη «Μονάδες Προστασίας του Λαού» (YPG) θεωρείται από τον Ερντογάν,

«τρομοκρατική οργάνωση»: Οι Κούρδοι διεκδικούν τη δημιουργία ενός Κουρδικού κράτους ανεξάρτητου από την Τουρκία. Αυτό σημαίνει ότι ο Ερντογάν θα χάσει εδάφη. Μπροστά σε μια τέτοια προοπτική, γίνεται ...Τούρκος. Από την άλλη, οι Μονάδες Προστασίας του Λαού έχουν στο πλευρό τους τις ΗΠΑ που τους θεωρούν συμμάχους στον αγώνα εναντίον του ISIS στη Συρία. Μ' άλλα λόγια ο καθένας αποκαλεί εκείνους που πολεμάν στο πλευρό του εχθρού του «τρομοκράτες».

Η εξίσωση λοιπόν έχει 7 παράγοντες: ΗΠΑ, Τουρκία, Συρία του Άσαντ, Σύριοι αντάρτες, Κούρδοι αυτονομιστές, Ρωσία και ISIS. Θα κάνω μια απόπειρα ν' απεικονίσω τον πώς αντιλαμβάνομαι αυτές τις πολύπλοκες σχέσεις όσο πιο απλά μπορώ. Στο παρακάτω σχεδιάγραμμα τις σχέσεις συνεργασίας τις απεικονίζω με πράσινο, τις ανταγωνιστικές με κόκκινο, τις εχθρικές με διπλή κόκκινη γραμμή και όσες δεν τις καταλαβαίνω διότι μου λείπουν στοιχεία τις απεικονίζω με μαύρη γραμμή.

Βέβαια, υπάρχουν κι άλλοι υπολογίσιμοι παράγοντες σ' αυτό το παιχνίδι όπως είναι η Κύπρος, το Ιράκ, το Ιράν και το Ισραήλ. Αν τους λάβω κι αυτούς υπόψη μου, θα είναι αδύνατο να βγάλω συμπέρασμα. Περιορίζομαι λοιπόν σ' αυτούς τους 7 σε μια προσπάθεια να καταλάβω τι γίνεται αυτή την εποχή στη μέση ανατολή.

Με βάση αυτό το σχεδιάγραμμα τους πε-

Τουρκία είναι δυνατή, όμως η χώρα μας δείχνει πολύ αδύναμη. Είναι λοιπόν αφελές κατά τη γνώμη μου να περιμένουμε στο θέμα των δύο στρατιωτών να επικρατήσει το Διεθνές Δίκαιο. Τα δεδομένα είναι λοιπόν τα εξής:

- Ανάμεσα στα Κράτη πάντα επικρατεί το δίκαιο του ισχυρότερου.

- Οι Τούρκοι μοιάζουν ισχυρότεροι.

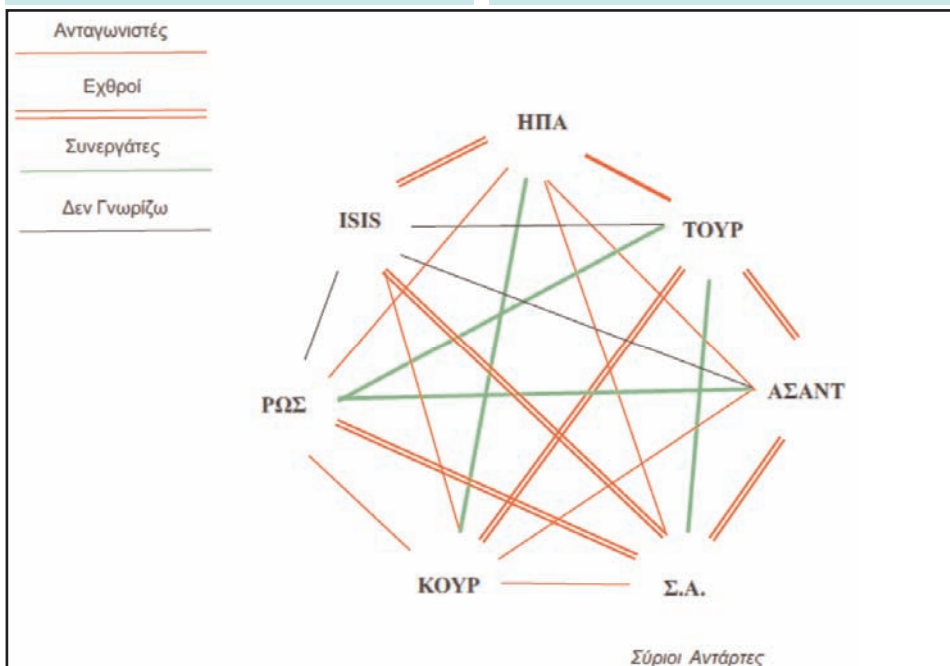
- Οι Τούρκοι, μια ζωή, κάνουν παζάρια.

Όπως γνωρίζουμε, στην Ελλάδα έχουμε δώσει πολιτικό άσυλο σε 8 Τούρκους στρατιωτικούς. Αυτούς ο Ερντογάν τους θέλει πίσω για λόγους συμβολικούς. Η επιστροφή τους θα συμβολίζει τη «δυναμική υπεροχή» τους έναντι του εχθρού (εμείς είμαστε αυτοί) και την «υποταγή» μας στη θέλησή του. Συνεπώς, οι δύο κρατούμενοι είναι για τον Ερντογάν ένα χαρτί που θα το ανταλλάξει πολύ ακριβά.

Οπότε, ενώ φαινομενικά η «διαπραγματευση» ανάμεσα στις δύο χώρες είναι περί δικαίου, στην ουσία είναι ένα παζάρι δύναμης. Εύχομαι να πέσω έξω, αλλά έχω την εντύπωση ότι ο Ερντογάν δεν πρόκειται να επιστρέψει τους δύο στρατιωτικούς χωρίς κάποιο αντάλλαγμα και μάλιστα «μεγαλύτερης» αξίας. Δεν ξέρω ποιο θα είναι αυτό. Σίγουρα δεν μπορεί να είναι η παράδοση των 8 Τούρκων διότι θα γίνουμε ...ρεζίλι των σκυλιών. Να είναι κάτι πάνω στο Κυπριακό; Να έχει να κάνει με οικονομικά συμφέροντα; Ή μήπως θα το πακετάρει μαζί με κάτι άλλο;

Όλοι γνωρίζουμε πως τα μεγαλύτερα έσοδα που έχει η χώρα μας είναι από τον τουρισμό, δηλαδή την περίοδο Απρίλιο – Νοέμβριο περίπου. Όλοι γνωρίζουμε επίσης πόσο εύθραυστη είναι η οικονομία μας. Αν αποφασίσει μέσα στην άνοιξη να δημιουργήσει ένα θερμό επεισόδιο στο Αιγαίο, μας τίναξε στον αέρα! Όλοι θα τρέχουν κατά Ισπανία μεριά...Αυτό λοιπόν κι αν είναι διαπραγματευτικό χαρτί! «Τι μου δίνεις μπρε για να μην το κάνω»; Κι εδώ είναι που ανησυχώ για τ' ανταλλάγματα.

Κάθε Τετάρτη 11-11.30
ακούτε ζωντανά από το διαδίκτυο
στο ραδιοφωνικό σταθμό
Κέντρο Καρδιάς 95
την εκπομπή
«Χαβαλές & Επιστήμη»
που κάνουμε
με τη Μαρίτα Μυρωνάκη.
Η εκπομπή επαναλαμβάνεται
κάθε Σάββατο 11-11.30
Πέμπτος χρόνος

ρισσότερους εχθρούς (2) τους έχουν η Τουρκία, η Συρία του Άσαντ, οι Σύριοι αντάρτες και ο ISIS. Τις περισσότερες ανταγωνιστικές (4) σχέσεις τις έχουν οι ΗΠΑ και οι Κούρδοι. Τις περισσότερες σχέσεις συνεργασίας (2) τις έχουν ο Πούτιν

και ο Ερντογάν. Όσο για τις σχέσεις ανάμεσα στον ISIS και την Τουρκία καθώς και για τις σχέσεις ISIS Ρωσίας μου λείπουν πληροφορίες.